

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی قزوین

دانشکده بهداشت

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد در رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی

عنوان

**اثرات تورم خدمات سلامت بر رفاه خانوارهای استان قزوین: رویکرد
سیستم معادلات تقاضا (AIDS)**

استاد راهنما

دکتر روح اله کلهر

استاد مشاور

دکتر بهمن احدی نژاد

نگارش

حسام محلوچی نیا

تابستان ۱۳۹۸

چکیده:

زمینه و هدف: قیمت گذاری خدمات بهداشتی درمانی نقش اساسی در تامین بودجه مراقبت های بهداشتی درمانی دارد. استراتژی های قیمت گذاری می تواند جنبه های مختلف رفاه خانواده ها، از جمله دسترسی به خدمات درمانی، حمایت مالی، توزیع بار اقتصادی و وضعیت بهداشت را تحت تاثیر قرار دهد. نمونه بارز این تفکر در ایران طرح تحول نظام سلامت بود که به منظور تحقق به اهدافی نظیر کیفیت، دسترسی و قیمت مناسب خدمات آغاز شد. این مطالعه با هدف اندازه گیری تاثیر تورم قیمتی خدمات سلامت بر رفاه خانوارهای استان قزوین در سال ۱۳۹۸ انجام شده است.

مواد و روش ها: این مطالعه مقطعی با استفاده از داده های جمع آوری شده از ۱۰۰۴ خانوار شهری و روستایی مورد بررسی سازمان آمار کشور در استان قزوین در سال ۱۳۹۵ انجام شد. از پارامترهای سیستم معادلات تقاضای تقریباً ایده آل با استفاده از رگرسیون خطی به ظاهر نامرتب برآورد شد. که به منظور تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزارهایی نظیر: stata (نسخه ۱۰) و Eviews (نسخه ۸) جهت تخمین سیستم معادلات تقاضا استفاده شد.

یافته ها: بر اساس یافته های این مطالعه بیشترین کسش قیمتی را دارو و مواد مصرفی پزشکی (۲/۱۲-) و کمترین کسش قیمتی را خدمات بیمارستانی (۱-) داشتند. کسش قیمتی خدمات پزشک عمومی ۱/۳۴-، کسش قیمتی خدمات پزشک متخصص ۱/۶۶-، کسش قیمتی خدمات دندانپزشکی ۱/۷۹- و کسش قیمتی خدمات تشخیصی ۱/۹۲- به دست آمد. بیشترین کسش مخارج (درآمدی) شامل خدمات تشخیصی (۱/۹۶) و کمترین آن خدمات دارو و مواد مصرفی پزشکی (۰/۷۱) بود. کسش مخارج خدمات پزشک عمومی ۱/۳۸، کسش مخارج خدمات پزشک متخصص ۱/۷۳، کسش مخارج خدمات دندانپزشکی ۱/۸۲ و کسش مخارج خدمات بیمارستانی ۰/۹۹ به دست آمد. همچنین بیشترین زیان رفاهی متحمل شده به خانوار استان قزوین در پنج سال اخیر (۱۳۹۲ الی آبان ماه ۱۳۹۷) تغییر قیمت خدمات بیمارستانی بود (۱۱۰۷۴۳۷۸- ریال) و کمترین میزان زیان رفاهی مربوط به خدمات دندانپزشکی نشان داده شد (۱۱۷۷۳۹- ریال). میزان یارانه ای که باید به خانوار استان قزوین در طول سال های ۹۷، ۹۵، ۹۳ و پنج سال اخیر (۱۳۹۲ الی آبان ماه ۱۳۹۷) داد تا زیان رفاهی آن ها جبران شود به ترتیب ۴۸۲۳۶۵۵ ریال، ۱۹۴۵۵۷۲ ریال، ۴۲۱۳۲۴۶ ریال و ۱۸۵۲۳۵۲۱ می باشد.

بحث و نتیجه گیری: بین خدمات سلامت رابطه مکمل وجود دارد. این رابطه در بعضی از خدمات شدید و در بعضی ضعیف بود. همچنین خدماتی که ماهیت اورژانسی و حیاتی داشتند نظیر خدمات بیمارستانی نسبت به تغییر درآمد کمترین کسش و خدماتی که به عنوان کالای لوکس در بخش سلامت مطرح شده بودند نظیر خدمات ویزیت پزشک متخصص و خدمات دندانپزشکی بیشترین کسش درآمدی را به خود اختصاص دادند و این موضوع رابطه مستقیم با میزان زیان رفاهی تحمیل شده به خانوار استان قزوین داشت بر اساس نتایج این مطالعه تورم بخش سلامت، در کل رفاه خانوار استان قزوین را کاهش داده است که این به دلیل ماهیت حیاتی و اورژانسی برخی خدمات در حوزه سلامت بود.

واژگان کلیدی: تورم، خدمات سلامت، رفاه، کسش قیمتی، کسش مخارج

Abstract:

Background and aim: Tariffs on health care have a major role to play in financing health care. Tariff strategies can affect various aspects of family welfare, including access to health care, financial support, economic burden distribution, and health status. An example of this approach in Iran was the Health Transformation Plan, which began to achieve goals such as quality, affordability and affordability of services. The purpose of this meeting was to measure the impact of price inflation on health services for household welfare in Qazvin province.

Materials and methods: This cross-sectional study was conducted using micro data collected from 1004 urban and rural households surveyed by Statistical Center of Iran Organization in Qazvin province in 2016-2017. were calculated by estimating the Almost Ideal Demand System using the Seemingly Unrelated Regression. Stata (version 10), Eviews (version 8) softwares were used for data analysis.

Results: According to the findings of this study, the highest price elasticity was observed for medicines and medical consumables (-2.12) and the lowest price elasticity was for hospital services (-1). The price elasticity of general practitioner services was -1.34, the elasticity of specialist physician services was -1.66, the dental elasticity was 1.79, and the diagnostic elasticity was 1.92. The highest expenditure elasticity (income) was diagnostic services (1.96) and the lowest was drug and medical consumables services (0.71). Expenditure elasticity for general practitioner services was 1.38, elasticity for specialist physician services 1.73, elasticity for dental services 1.82, and elasticity for hospital services 0.99, respectively. The highest welfare losses incurred to households in Qazvin province in the last five years were hospital service price changes (-104,774,378 Rials) and The lowest wage loss was reported for dental services (-117,729 Rials). The amount of subsidies to be paid to Qazvin households during the last 97, 95, 93 and five years to compensate for their welfare losses is 482,365 Rials, 194,557 Rials, 421,324 Rials and 185,235 Rials respectively.

Conclusion: For Qazvin households, the lowest price elasticity was related to hospital services, except for diagnostic and laboratory services, dental services, and specialist physician services. There was a complementary relationship between health services. The relationship between some services was intense and some was poor. As well as emergency services such as hospital services to modify the lowest elasticity of income, and services that were relatively commoditized as a luxury item in the health sector, such as specialist physician visitation and dental services received the most revenue. This issue has a direct relationship with the amount of welfare loss inflicted on households in Qazvin. According to the results of this study, health sector inflation has reduced overall welfare in Qazvin province due to the vital and urgent nature of some health services.

Keywords: Inflation, health services, welfare, price elasticity, expenditure elasticity

Qazvin university of Medical Sciences

Faculty of Health

A Thesis

Presented for the degree of Master of sciences

(M.Sc.) in Health Services Management

Title:

**The Impact of Health Services Inflation on
Household Welfare in Qazvin Province: Demand
Equation System Approach (AIDS)**

Supervisor:

Rohollah Kalhor, Ph.D

Adviser:

Bahman Ahadi Nezhad, Ph.D

By:

Hesam Mahlouji Niya

August -2019